

2021 – A gazdaságvédelem költségvetése a járványügyi készültség fenntartása mellett

A kormány által előterjesztett 2021-es költségvetés fókuszában a járvány elleni védekezés, és a koronavírus járvány által nehéz helyzetbe került gazdaság újraindítása áll. A kormány számára az emberek élete és biztonsága az első. Ezért az Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap magába foglalja a járvány elleni védekezéshez, illetve az egészségügyi ellátórendszer működtetéséhez szükséges forrásokat. Kiemelt célunk, hogy a magyar gazdaság minél hamarabb visszaállhasson a korábbi, európai szinten is kiemelkedő növekedési pályára. Ezt a célt szolgálja Magyarország történetének legnagyobb gazdaságvédelmi programja, melynek megvalósítása 2021-ben is folytatódni fog. A program kiemelten támogatja a munkahelyek megvédését és az új munkahelyek létrehozását. A kormány célja, hogy legalább annyi új munkahely jöjjön létre, ahányat a járvány tönkretett. Fontos számunkra, hogy Magyarország családbarát hely legyen, ezért a gyermekek és a gyermeket nevelő családok támogatását a 2021-es költségvetés továbbra is teljes mértékben biztosítja. Meggyőződésünk, hogy a további gyarapodás legfontosabb előfeltétele a biztonság, ezért a honvédelemmel és a közbiztonsággal kapcsolatos kiadások továbbra is kiemelt hangsúlyt kapnak a jövő évi költségvetésben.

A koronavírus-járvány okozta gazdasági nehézségekre adott válaszként a kormány Magyarország eddigi legnagyobb gazdaságvédelmi programját dolgozta ki. A gazdaságvédelmi akcióterv lehetővé teszi a magyar vállalkozások stabilitásának megőrzését és a magyar családok anyagi biztonságának megvédését. A program intézkedései együttesen a teljes magyar éves GDP mintegy 20%-át moztatják meg, és biztosítják az ország gazdasági szuverenitásának a megőrzését.

Továbbra is fontos célnak tekintjük a teljes foglalkoztatást. A kormány célja, hogy amennyi munkahelyet a vírus tönkretesz, legalább annyi új munkahelyet hozzunk létre. A foglalkoztatottak száma a válság előtt már meghaladta a 4,5 millió főt, miközben a 3,3%-os munkanélküliség a legalacsonyabb volt a rendszerváltás óta. A járvány okozta munkaerőpiaci nehézségeket a kormány nem segítezzel, hanem munkahelyteremtéssel és bértámogatással kezeli, amely több százezer munkahely megőrzését biztosíthatja, illetve cégek tömegének teszi lehetővé a minél gyorsabb talpra állást. A gazdaságvédelem költségvetése a gazdaság újraindítását célzó kiemelt programokra, fejlesztésekre, beruházásokra, továbbá a foglalkoztatás elősegítésével kapcsolatos intézkedésekre a Gazdaságvédelmi Alapon keresztül 2021-ben 2550 milliárd forintot meghaladó forrást biztosít.

A kormány továbbra is az adócsökkentés politikájában hisz. Szemben a korábbi kormányok válságkezelési gyakorlatával, amely elsősorban az adóemelésekre és a megszorításokra épült, a koronavírus járvány okozta gazdasági válság kezelése során a kormány az adócsökkentést és a magyar háztartások terheinek mérséklését választotta válságkezelési módszerként. Az átmeneti intézkedések mellett a kormány olyan hosszú távon is fennmaradó adócsökkentésekről döntött, amelyek éves szinten több száz milliárd forintot hagynak a magyar vállalkozásoknál, és közel négymillió munkahely biztonságát erősítik. A kisvállalati adó (kiva) kulcsa 2021. január 1-jétől 11%-ra csökken, ami közel 40 ezer vállalkozás számára jelent könnyebbséget.

Krízis idején nem megszorításokra, nem a lakosság megsarcolására van szükség. Ezért a kormány olyan gazdaságvédelmi programot dolgozott ki, amely lehetővé teszi, hogy a gazdaság talpra állhasson úgy, hogy a társadalom anyagi helyzete ne rogyjanjon meg. Jövőre több mint 352 milliárd forint jut a családi adókedvezményre és az első házások

kedvezményére. A család- és nyugdíjasvédelmi program részeként 2021-től kezdődően négy lépésben visszaépül a 13. havi nyugdíj. 2021 februárjában a januári nyugdíjon felül a nyugdíjasok egyheti nyugdíjat fognak kapni, és ez történik majd 2022-ben, 2023-ban és 2024-ben is. Így 2024-től mintegy 2,6 millió nyugdíjas egy teljes hónappal több nyugdíjból gazdálkodhat. Erre 2021-ben 77 milliárd forintot fordít a költségvetés.

A költségvetés egyik meghatározó pillére az Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap, amely magába foglalja a járvány elleni védekezéshez, illetve az egészségügyi ellátórendszer működtetéséhez szükséges forrásokat, mintegy 3000 milliárd forint összegben. Az alap tartalmazza mindazon forrásokat, amelyek – többek között – az alapellátás, a járó- és fekvőbeteg ellátórendszer, a gyógyszerkiadások és a pénzbeli ellátások fedezetét képezik. A járvány elleni védekezés az egész ország közös ügye. A közös teherviselés keretében az alap bevételét képezi a kiskereskedelmi adó és a gépjárműadó teljes bevétele, amely így biztosítja, hogy a járvány elleni védekezésnek 2021-ben se legyen pénzügyi akadály.

A kormányt a 2021-es költségvetés összeállításakor is a családbarát Magyarország célja vezérelte. Magyarországon az egyik legmagasabb a családtámogatások aránya egész Európában a nemzeti össztermékhez képest. Célunk az elmúlt években bevezetett széleskörű családtámogatási programok megvédése. Ennek megfelelően a költségvetés 2021-ben is biztosítja a családvédelmi akcióterv intézkedéseinek a fedezetét, így mintegy 2295 milliárd forint áll majd rendelkezésre a magyar családok támogatására.

A 2021-es költségvetésben minden kiemelt terület több forrással gazdálkodhat, mint az idei évben. 2010-hez képest a családok támogatására 1360 milliárd forinttal, a nyugdíjakra 1160 milliárd forinttal, az államháztartásban dolgozók bérére 1865 milliárd forinttal, az egészségügyi kiadásokra pedig 918 milliárd forinttal magasabb összeg jut.

Az Európát sújtó bevándorlás továbbra is az egyik legfontosabb politikai kérdés. A migráció számunkra nem lehetőséget, hanem kulturális, gazdasági és közbiztonsági kockázatot jelent. Magyarország az egyik legnagyobb nyomásnak kitett migrációs útvonalon fekszik, éppen ezért a jövő évi költségvetésben tovább emeljük a közbiztonságra és a honvédelemre szánt forrásokat. Így a hazánk védelmére és biztonságára fordított kiadások 2010-hez képest több mint 984 milliárd forinttal nőnek.

A 2021-es költségvetés célja, hogy a gazdaság újraindításával Magyarország visszaállhasson a korábbi, európai szinten is kiemelkedő növekedési pályára, és így minden magyar ember megélhetése biztonságban legyen.

A KORMÁNY GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FŐ VONÁSAI, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALAKULÁSA A 2021. ÉVBEN

I. A KORMÁNY GAZDASÁGPOLITIKÁJA

A koronavírus-járvány jelentős kihívás elé állítja világszerte az országokat. A globális járvány negatív hatásai hazánkban is felülírták a korábbi gazdasági kilátásokat, így a magyar gazdaságpolitika elsődleges célja az eddig elért eredmények megőrzése, – célzott kormányzati programokkal, intézkedésekkel – a munkahelyek védelme, új munkahelyek teremtése, a gazdaság védelme és újraindítása.

Az elmúlt évek következetes gazdaságpolitikájának köszönhetően a koronavírus-járvány egy ellenálló, kiegyensúlyozott szerkezetű gazdaságot ért 2020 márciusában, így Magyarország erős fundamentumokkal és stabil államháztartással száll szembe a kihívásokkal.

Az elmúlt években az államháztartás hiánya jóval a referenciaértéken belül, a bruttó hazai össztermék (GDP) 3%-a alatt teljesült (2019-ben a GDP 2%-ának felelt meg). Mindeközben az államadósság 2011 óta csökkenő pályán van, az adósságráta tavaly a GDP 66,3%-ára mérséklődött. Az államadósság finanszírozását tekintve a külföldiek szerepe, és ezzel párhuzamosan a devizakitettség is csökkent.

A magyar gazdaság 2013 óta stabil és kiegyensúlyozott növekedési pályán mozog, az összesen közel 30%-os bővüléshez minden ágazat pozitívan járult hozzá. 2019-ben éves szinten 4,9%-kal nőtt a GDP, amiben jelentős szerepe van a kormány kezdeményezésére 2016 novemberében megkötött béremelési és adócsökkentési megállapodásnak.

A tavalyi évben rekord mértéket, 28,6%-ot ért el a beruházási ráta. A kapacitásfejlesztéseknek és a költséghatékonyságnak köszönhetően az ipar az alacsonyabb külső kereslet ellenére is mintegy 5%-kal bővült. A fogyasztói árak növekedési üteme pedig a Magyar Nemzeti Bank (MNB) középtávú inflációs céljával összhangban alakult.

A 2010-ben célként kitűzött, 10 év alatt elérendő 1 millió új munkahelyből az elmúlt 9 év alatt 840 ezer megvalósult, miközben a munkanélküliségi ráta 2019 negyedik negyedévében 3,3%-ra csökkent, ami az Európai Unióban az egyik legalacsonyabb érték.

Magyarországot – az idei év elején – tehát kedvező munkaerő-piaci mutatók, lendületes növekedés és erős fundamentumok jellemezték a pénzügyi-fiskális stabilitás megőrzése mellett. A koronavírus-járvány azonban felülírta a hazai gazdasági-társadalmi folyamatok alakulását.

2020 tavaszán a magyar kormány idejében meghozta azokat a döntéseket, amelyek elengedhetetlenek a járvány elleni sikeres védekezéshez, az elért eredmények megvédéséhez, valamint a gazdaság újraindításának elősegítéséhez. A kormány gazdaságvédelmi akciótervének elsődleges célja a munkahelyek megőrzése, új munkahelyek teremtése, a magyar családok és a hazai vállalkozások védelme. Az intézkedések értéke – az MNB gazdaságfinanszírozást segítő lépéseivel együtt – a GDP közel ötödét éri el.

A kormányzati intézkedéseknek és a koronavírus-járvány utáni gazdasági visszarendeződésnek köszönhetően – a 2020-as megtorpanást követően – 2021-ben 4,8%-os GDP-bővülés prognosztizálható. A növekedési lehetőségek kihasználását támogatja, hogy Magyarország tőkevonzó képessége számottevően erősödött az elmúlt évek során. Bár fennáll a kockázata annak, hogy egyfelől a járvány elleni védekezés, másfelől a keresletcsökkenés következtében egyes fejlesztések megvalósítása a tervezettnél hosszabb időt vehet igénybe, 2021-től kezdődően a beruházások várhatóan újra lendületet vesznek.

A külkereskedelem terén is bővülés várható 2021-től. Az export szempontjából bár kedvezőtlen, hogy a külső kereslet kevésbé támogatja a bővülést, ugyanakkor a már bejelentett, az elkövetkező évek során megvalósuló, több mint 4000 milliárd forint összértékű vállalati nagyberuházások révén jelentősen bővíthet az exportteljesítmény a jövő évtől kezdve.

Bár a járvány rövid távon a háztartások fogyasztását is kedvezőtlenül érinti, a családok vásárlóerejének fenntartását segítik a kormány intézkedései. A járványhelyzet enyhülésével ugyanakkor a háztartások részben pótolhatják az elhalasztott vásárlásaikat, ami 2021-től ismét magas fogyasztási dinamikát eredményez.

Az áremelkedés mértéke 3% lehet 2021-ben, az MNB középtávú céljának megfelelően. Az egyszerű tényezők bázisba épülésével, valamint az Unió felől érkező mérsékeltebb árbegyűrűződés eredményeként az infláció alacsony maradhat, amit támogat a várakozások horgonyozottsága is.

A kedvező pénzügyi mutatók is erősítik Magyarország külső sokkokkal szembeni ellenálló-képességét. A tartósan fennálló, külfölddel szembeni többlet és a járvány lecsengését követően ismét dinamizálódó gazdasági növekedés eredményeként Magyarország fél évszázados nettó hitelfelvevő pozíció után, néhány éven belül nettó hitelezővé válhat a külfölddel szemben.

A gazdaságpolitika továbbra is elkötelezett a gazdaság versenyképességének javításával megalapozott, az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára figyelemmel lévő konvergenciafolyamat mellett. A globális koronavírus-járvány gazdasági hatásainak alakulását övező bizonytalanság mellett is a tartós és dinamikus reálkonvergenciát támogató folyamatok fennmaradása várható az elkövetkező években.

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS CÉLJAI ÉS KERETEI

1. Költségvetéspolitikai keretek

Az Országgyűlés idén is a nyári szünetét megelőzően tárgyalja a költségvetést, biztosítva ezáltal mindenkinek a közel fél éves felkészülési időt a következő évi kormányzati célkitűzések, intézkedések és szabályozási környezet megismerésére.

A 2021-es költségvetés három kiemelt kormányzati célnak kíván egyszerre megfelelni:

- Középpontba helyezi az emberek védelmét, a világméretű koronavírus-járvány elleni védekezést, valamint a munkahelyek védelmét, új munkahelyek teremtését, a gazdaság védelmét és újraindítását, miközben választ kíván adni a 2020. évi járvány és az általa okozott gazdasági visszaesés problémáira.
- Meg kívánja őrizni az elmúlt évek sikeres kormányzati politikájának kiemelt elemeit, programjait, a családvédelem és otthonteremtés, valamint a munkaalapú társadalom építésének vívmányait.
- Mindezt oly módon kívánja megvalósítani, hogy továbbra is fenntartja a fiskális fegyelmet az európai uniós módszertan szerinti hiány referenciaérték alatt tartásával, valamint az államadósság csökkentésével.

A kiemelt kormányzati célok mentén a jövő évi költségvetés karakterét két önálló alap határozza meg:

- A költségvetés egyik meghatározó pillére az Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap (EJEVA), mely a 2020. évhez képest megújult szerkezetben, egy alapon tartalmazza az emberek védelméhez, a járvány elleni védekezéshez, illetve az

egészségügyi ellátórendszer működtetéséhez szükséges forrásokat, mintegy 3000 milliárd forint összegben.

A közös pénzalap létrehozásának alapja, hogy a járványhelyzet miatti többletkiadások, illetve az ellátórendszer működtetési költségei jellemzően nem választhatók szét. Az EJEVA tartalmazza mindazon forrásokat, amelyek – többek között – az alapellátás, a járó- és fekvőbeteg ellátórendszer, a gyógyszerkiadások és a pénzbeli ellátások fedezetéül szolgálnak. Az alap bevételét képezi a kiskereskedelmi adó és a gépjárműadó teljes bevétele is.

Az alapon 30 milliárd forint összegű – az Operatív Törzs döntésének végrehajtásához szükséges esetben túlléphető – központi tartalék biztosítja, hogy a járvány elleni védekezésnek 2021-ben se legyen fiskális akadály.

- A költségvetés másik kiemelt pillére a Gazdaságvédelmi Alap (GVA), mely a gazdaság védelmével és újraindításával kapcsolatos programok folytatására, kiemelt fejlesztésekre, beruházásokra, továbbá a foglalkoztatás elősegítésével kapcsolatos intézkedésekre teremt meg a szükséges fedezetet, 2550 milliárd forintot meghaladó összegben.

A GVA fontos része 2021-ben is a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból létrejött Gazdaságvédelmi Foglalkoztatási Alap. A GVA ezen kívül tartalmazza a gazdaság talpra állítását szolgáló beruházásokat, kormányzati programokat, ide csoportosítva a Beruházási Ügynökséghez tartozó kormányzati magasépítési beruházásokat is. Az alap biztosítja a gazdaságvédelmi akcióterv 2021. évi intézkedéseinek fedezetét, melyek segítik a munkahelyek megvédését és újak teremtését, támogatják a magyar vállalkozások finanszírozását, tőkehelyzetük megerősítését, valamint garantálják a családok és a nyugdíjasok védelmét.

A törvényjavaslat továbbá – nullás összeggel – szerepelteti az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapját, mely az Unióból esetlegesen érkező járvány elleni támogatások fogadását hivatott biztosítani.

Hazánk belső erőforrásait alapul véve a 2021. évi költségvetés tervezete:

- dinamikus, 4,8%-os GDP-bővüléssel,
- mérsékelt, 3%-os inflációval,
- a maastrichti referenciaérték alatti, 2,9%-os GDP-arányos hiánycéllal, valamint
- a GDP 0,5%-át meghaladó biztonsági tartalékkal

számol, miközben az államadósság az előírásoknak megfelelően csökkenhet.

Hasonlóan az előző évekhez, az állam működése tekintetében 2021-ben is nullszaldós a költségvetés, tehát a közszolgáltatások – többek között az egészségügy, az oktatás és a honvédelem – költségét az állam továbbra is a működési bevételeiből finanszírozza. A nulla százalékos működési hiányt emellett 2021-ben is úgy kell elérni, hogy a fejlesztési források biztosítottak legyenek.

Eltérés a korábbi évekhez képest a költségvetés szerkezeti megújítása, egyszerűsítése. A törvényjavaslat 1. mellékletének új tagolása – főként előirányzatok összevonása mentén – ésszerű részletezettséggel, átlátható módon tartalmazza a 2021. évi állami kiadásokat és bevételeket úgy, hogy mindeközben teljes körűen biztosítja a költségvetés végrehajthatóságát, ellenőrizhetőségét és számonkérhetőségét.

A jövő évi célkitűzések, programok és intézkedések, valamint a hiány- és adósságcélok teljesíthetőségét a fegyelmezett költségvetési politika folytatása garantálja.

2. A kormány által prioritásként kezelt főbb területek

2.1. A magyar családok védelme, a fiatalok támogatása és az idősek segítése

A demográfiai értelemben vett öfenntartó nemzet legnagyobb értéke és legfontosabb erőforrása a család, így csak a gyermekvállalást és a gyermeknevelést segítő családpolitika szolgálhatja érdemben hazánk céljait.

A kormány továbbra is elkötelezett a gyermekvállalás ösztönzése, a gyermeket nevelő családok támogatása, valamint a családok életminőségének javítása mellett, így 2021-ben is segíti a gyermekvállalással összefüggő akadályok elhárítását, a saját otthon megteremtését, elismeri a nagycsaládosok többlet-erőfeszítéseit, támogatja a gyermeknevelés és a munkavállalás közti egyensúly megteremtését, valamint ösztönzi a magyar kisteleplések megerősítését, fejlesztését.

Változatlan lendülettel folytatódik az Otthonvédelmi és Otthonteremtési Program, mely az elmúlt évek során több alkalommal is új elemekkel gazdagodott. Az ország egész területén igénybe vehető családi otthonteremtési kedvezmény (csok) akár 10 millió forintos állami támogatást jelenthet, amit a kapcsolódó, akár 15 millió forint összegű kamattámogatott hitel egészíthet ki. A preferált kistelepléseken élők, gyermekszámtól függően, használt lakás vásárlásához és bővítéséhez, korszerűsítéséhez akár 10 millió forint, meglévő lakás korszerűsítéséhez, bővítéséhez akár 5 millió forint összegű Falusi csok-ra lehetnek jogosultak, melyhez szintén kérhető kamattámogatott kölcsön is. A falusi adó-visszatérítési támogatás is elérhető a preferált kistelepléseken történő új lakásépítési, vagy használt lakás-korszerűsítési, illetve -bővítési munkálatok számlával igazolt költségeihez, legfeljebb 5 millió forint összegben. Az egygyermekes családok, a második gyermek után 1 millió forint jóváírást kaphatnak jelzálogalapú kölcsöntartozásukból, további gyermeket vállaló családok számára a harmadik gyermek esetén a kölcsöntartozásból leírható összeg az állami támogatás révén már 4 millió forint.

A családbarát Magyarország építésének kiemelt eleme a családvédelmi akcióterv, melynek összes intézkedésére biztosított a fedezet 2021-ben.

Hasonlóan a korábbi évekhez számos további intézkedés segíti a családok helyzetének javítását. Ilyenek például:

- A kormány 2021-ben is fenntartja a munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épülő családi adórendszert, ami Európa egyik legalacsonyabb személyijövedelemadó-kulcsát (15%) alkalmazza, valamint jelentős családi adó-, illetve járulékkedvezményt biztosít. Ennek köszönhetően a két gyermeket nevelő családok által érvényesíthető családi kedvezmény mértéke 2019-re – négy év alatt – a kétszeresére nőtt, így a kétgyermekes családok esetében 2019-től gyermekenként 20 ezer forintra emelkedett a havonta igénybe vehető adókedvezmény összege.
- A gyermeküket nevelők versenyképességének megőrzése érdekében továbbra is biztosított a forrás a 2020. július 1-jétől gyermekgondozási támogatásban részesülőkre is kiterjesztett, az első sikeres nyelvvizsga megszerzéséhez és a közlekedési alapismeretek tanfolyam és vizsga díjához nyújtott támogatásra.
- Az otthonápolást végzők erőfeszítéseinek elismeréseként a kormány tovább emeli az önellátásra képtelen hozzátartozójukat otthon ápolók ápolási és a gyermekek otthongondozási díját.
- A nők munkaerőpiaci részvételének növelése érdekében a kisgyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények férőhelyei folyamatosan bővülnek, miközben a megújult

finanszírozási rendszer kiszámítható környezetet biztosít az ország valamennyi területén megvalósuló kapacitásbővítéssel együtt járó fejlesztésnek.

- A kormány továbbra is kiemelt területként kezeli a gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok finanszírozását, és biztosítja, hogy Magyarországon a bölcsődétől az iskoláig minden gyermek hozzájuthasson a színvonalas étkeztetéshez, továbbá minden rászoruló gyermek legalább napi egyszer meleg ételhez jusson, már az összes iskolai szünidőben is.

A családon belül kiemelt megbecsülésben részesülnek az idős, nyugdíjas emberek. A kormány nyugdíjpolitikájának lényege, hogy a nyugdíjasok is kedvezményezettjei legyenek a hazai gazdasági folyamatok alakulásának, hiszen évtizedeken át dolgoztak ezért az országért és nevelték a gyermekeiket.

A nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások 2011 óta több mint 38%-kal nőttek, a tartósan alacsony inflációnak köszönhetően pedig vásárlóerejük több mint 10%-kal javult. Az idős emberek az ellátásuk értékének növelése mellett az elmúlt években nyugdíjprémium és utalvány formájában is támogatásban részesültek. A kormány célja az időskori biztonság megteremtése, a nyugdíjasok életszínvonalának megőrzése és a nők kedvezményes nyugellátásának megtartása mellett az idős emberek további anyagi támogatása a 13. havi nyugdíj fokozatos visszaépítésével.

2.2. A munkahelyek védelme, új munkahelyek teremtése, a gazdaság újraindítása

Magyarország 2010 óta elért, uniós átlag feletti teljesítménye ugyan biztos alapot teremt a koronavírus-járvány okozta kihívások kezelésére és a negatív hatások enyhítésére, a hátrányos következmények azonban így is számottevőek.

Az eddig elért eredmények megőrzését, a munkahelyek védelmét, új munkahelyek teremtését és a gazdaság újraindítását szolgálja a kormány gazdaságvédelmi akcióterve. A program célja, hogy a magyar gazdaság sikeresen birkózzon meg a kihívásokkal és rövid idő alatt visszatérhessen a dinamikus növekedési pályájára. 2021-ben, a gazdaság újraindítását célzó kiemelt programokra, fejlesztésekre, beruházásokra, továbbá a foglalkoztatás elősegítésével kapcsolatos intézkedésekre a GVA 2550 milliárd forintot meghaladó forrást biztosít.

Az öt főbb területet átfogó kormányzati program arra épül, hogy a 2020-ban meghozott intézkedések mellett, hogy segítik megvédeni az embereket és a gazdasági szereplőket, 2021-re egy kedvezőbb helyzetből induló gazdaságot eredményeznek, s így módon a 2021. évi költségvetést is megalapozzák. Az intézkedések tehát a két évben szervesen összekapcsolódnak akkor is, ha azok egy része időben csak a 2020. évet érinti.

1. A munkahelyek védelme

A munkahelyek védelme érdekében hozott intézkedések közül az egyik legfontosabb a jelentős keresletcsökkenés következtében fellépő kényszerű munkaidő-csökkenéssel szembesülő vállalatok bérterheinek részleges átvállalása. A rövidített munkaidő keretében a kormány 2020-ban három hónapra bértámogatást biztosít, mely a kieső munkaidőre járó arányos nettó bér rész 70%-a. A mérnöki és kutatás-fejlesztési munkakörben dolgozók esetén a kormány ugyancsak három hónapra 40%-os bértámogatást vállal. A vállalkozások 0,1%-os kamatozású munkahelymegtartó hitelt is felvehetnek, amellyel 9 havi munkabért finanszírozhatnak kétéves futamidőn belül.

Fontos 2020. évi intézkedés, hogy számos ágazatban (például a turizmusban, a vendéglátásban, a szórakoztatóiparban, a sport és kulturális szolgáltatások terén, valamint a személyszállításban) működő cégeknek nem kell 2020. június végéig munkáltatói járulékot fizetniük, a munkavállalók járulékát jelentősen csökkentik, nyugdíjjárulékot nem kell fizetniük, és az egészségbiztosítás díja a törvényi minimumra csökken.

A kisvállalkozók egyes ágazatokban adómentességet élvezhetnek idén június végéig a kisadózók tételes adója (kata) megfizetése alól. Továbbá, a kormány június 30-ig a március előtt keletkezett kata adózók hátralékának elengedése mellett döntött.

A 2021. évet is érinti, hogy az adócsökkentő lépések folytatásaként a szociális hozzájárulási adó 2020. július 1-jétől 17,5%-ról 2 százalékponttal 15,5%-ra csökken. Ezzel összhangban a kiva kulcsa 2021. január 1-jétől, újabb 1 százalékponttal, 11%-ra mérséklődik.

Az adórendszer és a vállalkozásokat érintő adminisztrációs terhek csökkentése érdekében 2020. július 1-jétől a munkavállalók egyéni járulékai egy járuléknembe olvadnak össze. Az intézkedés a gyermekes háztartásoknak is kedvez, mivel a családi kedvezmény már a teljes 18,5%-os egységes társadalombiztosítási járulékkötelezettség összegéig érvényesíthető.

A kormány újabb beruházásösztönző intézkedése lehetővé teszi, hogy az elkövetkező négy évben magyarországi beruházást tervező cégek esetében a beruházásra fordítani kívánt nyereség akár teljes egészében társasági adó mentességben részesüljön. Az ún. fejlesztési tartalékot ugyanis a jövőben az adózási előtti nyereség teljes összegéig lehet igénybe venni, figyelemmel a 10 milliárd forintos felső határra.

Új versenyképesség-növelő támogatási program indult, amely a feldolgozóiparban és a szolgáltató szektorban működő közép- és nagyvállalatok számára kínál vissza nem térítendő támogatást, azzal a feltétellel, hogy a vállalat bázislétszámát ez év végéig fenntartja és legalább 150 ezer euró értékű beruházást valósít meg a jövő év júliusáig.

2. Új munkahelyek teremtése, infrastrukturális fejlesztések

Az új munkahelyek teremtése kiemelt cél, ezért technológiafejlesztésre, környezetvédelmi és energiahatékonysági beruházásra jelennek meg pályázatok. Támogatottak a távoktatás formájában zajló továbbképzések, átképzések, felnőttképzések. A képzések tandíjainak 95%-át átvállalja az állam, az állást keresők kamatmentes felnőttképzési diákhitelre jogosultak. Mivel nagy számban lesz szükség képzett munkaerőre, ezért az egyetemi hallgatók egyszeri, szabad felhasználású, 500 ezer forint összegű, kamatmentes diákhitelt igényelhetnek és 75 ezer hallgató mentesül a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-kötelezettség alól.

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) tavaly szeptemberben jött létre a korábbi Magyar Tudományos Akadémia kutatóhálózat intézeteiből. Az ELKH feladata és célkitűzése, hogy saját kutatóhálózatának teljesítményét mind a hagyományos, mind az új szempontokat is figyelembe vevő kiválósági mutatók tekintetében jelentősen megnövelje és a kutatási-fejlesztési ökoszisztéma szereplői közötti együttműködés támogatásával ösztönözze a kutatói eredmények társadalmi-gazdasági hasznosulását. Magyarország K+F teljesítményének erősítését az ELKH teljesítményének fokozásával lehet a leghatékonyabban elérni, aminek elengedhetetlen feltétele az ELKH finanszírozásának jelentős növelése. Ennek egyik eleme az ELKH számára a 2021. évre biztosításra kerülő, mintegy 9 milliárd forint összegű többletforrás, amelyből lehetővé válik a differenciált kutatói bérrendezés első ütemének megvalósítása, amely átlagosan 30%-os béremelést jelent járulékteherrel együtt. A bérrendezés az európai kutatói, valamint a hazai ipari bérekhez történő lépcsőzetes felzárkóztatás céljait szolgálja. A béremelés ösztönzi a kutatás-fejlesztési teljesítményt, másrészt hozzájárul a tehetséges kutatók megtartásához, bevonásához, valamint a kutatói utánpótlás biztosításához.

A közúti közlekedési infrastruktúra-fejlesztési program keretében folytatódik az autópályák országhatárig való elvezetése, a régióközpontok gyorsforgalmi úthálózatba történő bekapcsolása, illetve további főutak és alsóbbrendű utak építése. A ma mintegy 1500 kilométeres magyar gyorsforgalmi hálózat teljes hossza az előttünk álló időszakban

2000 kilométer fölé nő. A hazai sztrádák az ország minden részében a nemzetközi hálózatba kapcsolódó, európai színvonalú hozzáférést biztosítanak majd az autósoknak, fuvarozóknak.

A vasúti infrastruktúra-fejlesztés terén – az uniós társfinanszírozású vasúti projektek mellett – kiemelt jelentőségű a Budapest-Belgrád vasútvonal magyarországi szakaszának fejlesztése, illetve a debreceni Észak-Nyugati Gazdasági Övezet kialakításával összefüggő vasúti infrastruktúra beruházás, melyekhez jelentős hazai költségvetési forrás áll rendelkezésre. Mindemellett folytatódik a vasúti személyszállítási gördülőállomány fejlesztése is.

3. Kiemelt ágazatok támogatása

A koronavírus-járvány gazdasági hatásainak leginkább kitett szektorok (ilyen a turizmus, egészségipar, kreatív ipar, élelmiszeripar, mezőgazdaság, építőipar, közlekedés és logisztika) védelmére jelentős források biztosítottak. Az elkövetkező három évben ezeket az ágazatokat beruházási támogatási programokkal, kedvezményes tőke- és garanciatámogatott hitelekkel, infrastruktúra-fejlesztések támogatásával és adócsökkentésekkel segíti a kormány.

A turizmus területén, szállodák és éttermek számára fejlesztési és hitelprogramot biztosít a kormány 600 milliárd forint értékben.

A SZÉP-kártya szociális hozzájárulási adója eltörlésre került 2020. december 31-ig, és 2020-ban a kedvezményes adózású keretösszeg 800 ezer forintra nő a versenyszférában, 400 ezer forintra pedig a közszférában, hozzájárulva a hazai turizmus élénkítéséhez a járványhelyzet megszűnése után.

Az egészségipar jelentős támogatást kap annak érdekében, hogy a belföldi gyógyszer- és eszközgyártók termékei nagyobb arányban jelenjenek meg a magyar egészségügyben.

Támogatásban részesülnek mind az egyetemi, mind a vállalati kutatóintézetek, létrejön az Egészségipari Innovációs Ügynökség.

A növénytermesztési és állattenyésztési ágazat jövedelmezőségének növelése érdekében egy új krízisbiztosítási rendszer kerül bevezetésre 2021-től, mely jövedelempótló kompenzáció fizetését teszi lehetővé például az állat- és növénybetegségek, a piaci árak csökkenése, a piacvesztés, az árfolyamváltozások, vagy a termelés során felmerülő költségek növekedése miatti kockázatok kezelésére.

A mezőgazdaság versenyképességének és a földműves gazdák lehetőségeinek növelése érdekében tíz hektárra emelkedett a nyilvános pályáztatás vagy árverés mellőzésével értékesíthető földterületek felső határa, ezáltal – gazdálkodásuk stabilizálása érdekében – 2021-ben is könnyebben juthatnak földterülethez a gazdák. Továbbá új és gyorsabb eljárás kerül bevezetésre az osztatlan közös tulajdonban álló földterületek megszüntetésére, mely gazdaságosan művelhető birtoktestek kialakítását teszi lehetővé, hozzájárulva a növénytermesztési ágazat munkahelyeinek megőrzéséhez.

A hazai agrárium erősítése érdekében 2020 és 2030 között évi 17 milliárd forint öntözési célú költségvetési forrás biztosítja a hazai vízgazdálkodás fejlesztését. A mezőgazdasági termelők költségeinek csökkentése és jövedelmi helyzetük javítása érdekében 2021-ben is jelentős forrás áll rendelkezésre, mely hozzájárul a fenntartható mezőgazdaság működéséhez és az ágazat munkahelyeinek védelméhez.

4. A magyar vállalkozások finanszírozásának támogatása, likviditási helyzetük javítása

A kormány a vállalkozások finanszírozását mind hitel-, mind garanciaprogramokkal támogatja. Ezek többségéhez az állam kamat- illetve kezesi díjtámogatást nyújt, továbbá állami kezesség vagy viszontgarancia vállalásával is segíti a forráshoz jutást.

A kedvező kamatozású vállalati hitelek összege csaknem 2000 milliárd forint,

650 milliárd forintos állami garanciavállalással. Emellett az MNB Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukciója a kis- és középvállalkozások számára nyújt kedvező és kiszámítható kamatozású forrást a munkahelyek és termelési kapacitások megtartásához, illetve beruházásaik finanszírozásához 1500 milliárd forint keretösszegben.

A Széchenyi Kártya Programok a jelenlegi helyzethez alkalmazkodva részben bővülnek, részben átalakulnak, a hozzájuk kapcsolódó kamat- és díjtámogatás pedig növekszik, mind az általános, mind az agrárágazat finanszírozásában. E programok egy része kifejezetten a munkahelymegőrzést és -teremtést szolgálja.

A programok mögött is – hagyományosan – ott áll a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrárvállalkozási Hitelgarancia Alapítvány állami viszontgaranciával. Mindkét intézmény indít Krízis Garanciaprogramot, ezek esetében az Európai Bizottság által jóváhagyott intézkedéscsomag keretében 2020. december 31-ig az állami viszontgarancia 90%-os mértékre növekszik. Emellett az eddigi – 85%-os állami viszontgarancia melletti – kezességvállalások volumene is növekedhet.

Az MFB Magyar Fejlesztési Bank (MFB) Agrár Forgóeszköz Hitelprogramjához 100% mértékű kamattámogatás áll rendelkezésre. A mikro- és kisvállalkozások az MFB Krízis Hitel programjának keretén belül forgóeszköz- és likviditás-finanszírozási céllal 2,5%-os éves ügyfélkamat mellett vehetnek fel hitelt. A nagyvállalatok részére érhető el az MFB Versenyképességi Hitelprogramja, ami akár halasztott tőkefizetési lehetőséggel és fix kamatozással is elérhető.

A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) Kárenyhítő Garanciaprogramja a likviditási nehézségek áthidalása és a vállalkozások folyamatosságának biztosítása érdekében nyújt állami háttérű garanciát vállalkozói hitelekhez. A Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) új, Rövidlejáratú Exporthitel Biztosítás Programja pedig az Európai Bizottság által ideiglenesen nem piacépes országoknak nyilvánított országok felé export tevékenységet végző vállalatok vevőinek fizetési kockázatát fedezi.

5. A családok és a nyugdíjasok védelme

2020-ban a családok biztonságérzetének megerősítése érdekében a háztartások (és a vállalkozások) számára az év végéig hiteltörlesztési moratórium kihirdetésére került sor. A háztartások likviditásának, rendelkezésre álló jövedelmének védelmét szolgálja továbbá a fogyasztási hitelek teljes hiteldíj mutatójának 5,9%-ban történő maximalizálása a 2020. év végéig, emellett a lejárt gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatások meghosszabbítása a veszélyhelyzet idejére.

2021-ben új elemmel bővül a család- és nyugdíjasvédelmi program: visszaépítésre kerül a 13. havi nyugdíj, ami négy ütemben történik. Első lépésben a nyugdíjasok 2021-ben, a januári nyugdíjon felül egy heti nyugdíjat kapnak. 2022-ben ilyen jogcímen kettő, 2023-ban három heti nyugdíj összegét kapják, 2024-től kezdődően pedig a nyugdíjukon felül minden évben 13. havi nyugdíjban részesülnek. Emellett 3,5%-ot meghaladó gazdasági növekedés esetén továbbra is számolni lehet a nyugdíjprémium biztosításával is.

2.3. A közszolgálatban dolgozók anyagi megbecsülése

A kormány kiemelten fontosnak tekinti a közfeladatot ellátók erkölcsi és anyagi megbecsülését.

A költségvetés fedezetet nyújt valamennyi életpályaprogram, illetve bérintézkedés végrehajtására. Az életpályák és bérintézkedések fedezetének azt a részét, amelynél egyértelműen meghatározott mind az intézményi kör, mind a szükséges többlet összege, a fejezetek költségvetése tartalmazza. Ide tartozik a kormányhivatalok és a rendvédelmi

hivatásos foglalkoztatottak, rendvédelmi alkalmazottak, valamint a bírák és ügyészek, a szociális ágazatban dolgozók 2020. évi illetményemelésének bázisba építése. Ezzel szemben a Céltartalékban került megtervezésre azoknak a döntéseknek a fedezete, amelyek forrásigénye nagyságrendileg ismert, azonban az intézmények között felosztására csak 2021-ben – tételes felmérés alapján – kerülhet sor. Ilyen tételeket jelentenek a 2020-ban az oktatási, kulturális területen induló illetményemelések.

A költségvetés szabályrendszere lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben további ágazatokban, foglalkoztatotti csoportokban egyelőre nem tervezett bérintézkedésről születik döntés, akkor annak fedezete megteremthető legyen.

2.4. Egészségügy fejlesztése

Az egészségbiztosítási ellátások kiadásai közül az idei évre eredetileg tervezett összeghez képest a költségvetés több forrást tartalmaz a gyógyító-megelőző ellátásokra. Ezen többlet fedezetet nyújt az egészségügyi szakdolgozók és védőnők korábbiakban megkezdett bérfejlesztési programjának bázisba építésére, továbbá a többletből nagyértékű, tételes elszámolású gyógyszerek, eszközök pótlása és beszerzése valósulhat meg, többletkapacitások befogadására kerülhet sor, illetve a meddőségkezelési ellátást végző állami fenntartású intézmények finanszírozása is növekszik.

2021-ben többletforrás áll rendelkezésre az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságának növelésére és a finanszírozási rendszer fenntarthatóságának javítására. Az intézményi felelősség fokozott érvényesítése és a finanszírozási rendszer módosítása hozzájárulnak a kiegyensúlyozottabb gazdálkodáshoz.

Az Egészséges Budapest Program fejlesztései 2021-ben is folytatódnak, az e célra a GVA fejezetben rendelkezésre álló előirányzat lehetővé teszi a fővárosi és Pest megyei egészségügyi ellátások fejlesztését, az érintett intézmények infrastrukturális megújítását, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítését, valamint a sürgősségi esetek ellátásának hatékonyabbá tételét. A költségvetés továbbá forrást biztosít az Országos Mentőszolgálat gépjárműparkjának megújítására és mentéstechnikai eszközeinek modernizálására, az egészségügyi szűrővizsgálatok folytatására. A Nemzeti Immunizációs Program működtetése érdekében az oltóanyagok beszerzésének fedezetét is tartalmazza a jövő évi költségvetés.

2.5. Oktatás korszerűsítése

A kormány továbbra is kiemelt célnak tekinti a már megkezdett fejlesztések folytatását, mint például a köznevelési ágazatban már hatodik éve működő Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Programot, amelynek keretében európai színvonalú tornatermek, tantermek és tanuszodák épülnek.

Mindezek mellett kormányzati szakpolitikai célkitűzés, hogy – a köznevelés teljes egészét tekintve – valamennyi oktatási épületben biztosítva legyen megfelelő sávszélességű internetelérés és teljes lefedettségű vezeték nélküli hálózat. Ez a fejlesztés teremti meg a lehetőséget a digitális tartalmak felhasználására, alapul szolgálva egy korszerű, interaktív oktatási módszertan alkalmazásához.

A szakképzési rendszer megújítása kiemelt fontosságú a kormány számára, hiszen a gazdasági növekedés egyik legfontosabb tényezője a megfelelően képzett, minőségi munkaerő. A 2020-tól hatályos új szakképzési törvény a köznevelés rendszerétől elkülönülten, önállóan működő, a gazdasági változásokhoz jobban igazodni tudó, rugalmasabb szakképzési rendszer kereteit teremti meg.

2.6. Magyarország védelme

A gazdaság védelme és újraindítása mellett a magyar nemzeti értékek és a szuverenitásunk megőrzése is kiemelt fontosságú ahhoz, hogy hazánk minden tekintetben erős és biztonságos ország maradjon.

A honvédelemre fordítható kiadások 2021-ben is GDP-arányosan kerülnek meghatározásra, a korábbi évekhez képest jelentősen magasabb többlet biztosításával. Ez lehetőséget ad a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében elkezdett fejlesztések folytatására, valamint a személyi állomány megbecsülésének javítására. A kiadások fedezetet biztosítanak Magyarország függetlenségének, területi épségének, nemzetközi szerződésekben rögzített határainak, lakosságának és anyagi javainak védelméhez, valamint a szövetségi és nemzetközi szerződésekből eredő egyéb katonai kötelezettségek teljesítéséhez.

A rendvédelem területén 2021-ben is megvalósulhat létszámfejlesztés, folytatódhatnak a 2020-ban megkezdett beruházások.

Az Európát fenyegető bevándorlás, az azzal járó terrorveszély és a közbiztonságot érintő hátrányos következmények miatt továbbra is az egyik legfontosabb kihívás Magyarország és a magyar emberek biztonságának fenntartása. A kormány ezért a következő évben is biztosítja a közbiztonság megerősítéséhez, fejlesztéséhez szükséges forrásokat.

2.7. A nehéz helyzetbe került önkormányzatok finanszírozásának elősegítése

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény módosításával a nehéz helyzetbe jutott önkormányzatok a saját bevételek, így különösen a helyi iparüzési adóbevétel esetleges csökkenése és az iparüzési adó decemberi feltöltési kötelezettségének megszüntetése miatti kiesést – átmeneti jelleggel – éven túli hitellel pótolhatják. A hitel összegét fokozatosan, legfeljebb 3 év alatt kell az önkormányzatoknak megszüntetniük. Legfeljebb 200 milliárd forint hitel felvétele válik a módosítással lehetővé.

III. MAGYARORSZÁG ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÖLTSÉGVETÉSI KAPCSOLATAI

Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatait a 2014-2020 közötti uniós költségvetés keretében rendelkezésre álló források felhasználása és a közös költségvetéshez történő hazai hozzájárulás összege határozzák meg. A kormány döntésével túlléphető (ún. felülről nyitott) uniós előirányzatok továbbra is garantálják, hogy ne legyen se pénzügyi, se szabályozási akadálya az uniós források felhasználásának.

A rendelkezésre álló uniós forrás ütemezett, gyors lehívása mellett a 2014-2020-as periódusban az elsődleges cél az volt, hogy a források felhasználása erősítse a versenyképes gazdasági szerkezetet. Ezeket a forrásokat 2023-ig lehet felhasználni, így 2021-ben, a már korábban odaítélt támogatások keretében továbbra is jelentős összegű uniós forrás szolgálja a vállalkozások általános, illetve energetikai, infokommunikációs fejlesztéseit, a kutatás-fejlesztést és innovációt, a kiemelt turisztikai fejlesztéseket és a foglalkoztatás növelését.

2020-ban a koronavírus-járvány hátrányos következményeinek enyhítését szolgáló fejlesztéspolitikai intézkedések léptek életbe Magyarországon. A gazdaságra gyakorolt negatív hatások enyhítése, illetve a gazdaság újraindítása a gazdaságvédelmi akcióterv mentén történik. A 2020-ban meghozott intézkedések 2021-ben is folytatódnak. Ezzel összhangban a hazai források mellett minden felszabadítható, illetve még le nem kötött 2014-2020-as időszaki uniós forrás 2021-ben is elsődlegesen a gazdaságvédelmi akcióterv céljai érdekében kerül felhasználásra.

A 2014-2020-as programok megvalósítása mellett a gazdaságvédelmi akcióterv által kitűzött,

a pandémiás időszak gazdasági hatásainak enyhítésére vonatkozó célokat a 2021-ben elinduló 2021-2027-es új pénzügyi periódus programjai keretében rendelkezésre álló támogatások kifizetése is segíti.

Uniós programok alakulása

Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok keretében összesen több mint 8000 milliárd forint összegű uniós és ehhez társuló hazai fejlesztési forrás áll a kedvezményezettek rendelkezésére. Ezt az összeget egészítik ki összesen 135 milliárd forinttal a Belügyi Alapok, és egyéb más uniós programok.

A korábbi időszakhoz hasonlóan 2021-ben is több jogcímen érkeznek olyan jelentős összegű támogatások hazánkba, amelyek a hazai költségvetésben nem jelennek meg. A költségvetésen kívüli támogatások között összegükben – az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott – területalapú támogatások dominálnak, amelyek 2021. évi várható kifizetése 455 milliárd forint. Az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának végrehajtását szolgálják továbbá az ún. agrárpiaci támogatások is, évente közel 16 milliárd forint összegű kifizetéssel.

A következő hétéves költségvetési periódusban elkölthető pénzekből jelentősebb összegek kifizetését tervezzük, hogy ezzel is segítsük a vállalkozásokat tevékenységük újraindításában, gazdálkodásuk megerősítésében.

IV. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERE HIÁNYÁNAK FINANSZÍROZÁSA, AZ ADÓSSÁG KEZELÉSE, AZ ADÓSSÁG ALAKULÁSA

1. A hiány finanszírozása és a központi költségvetés adósságának kezelése

Az elmúlt években a magyar fundamentumok kedvezőek voltak: a fiskális politika stabil, a hiány alacsony volt, az államadósság-ráta folyamatosan csökkent, és a monetáris politika is támogatta ezt a folyamatot. A koronavírus-járvány következtében kialakult kedvezőtlen gazdasági környezet azonban átformálta a nemzetközi tőkepiaci, állampapír-piaci helyzetet.

A korábbi rendkívül alacsony inflációhoz képest a jelenlegi magasabb, de még mindig moderált árszínvonal-változás a hozamszint növekedését indokolná. A koronavírus-járványra reagálva a jegybankok lazításba és likviditás-bővítésbe kezdtek. Az Európai Központi Bank a járvány okozta negatív hatás enyhítésére meghirdette átmeneti eszközvásárlási programját, amelynek keretében minden eszközkategóriában hajlandó kötvényeket vásárolni. A kedvező banki hitelezési feltételek megőrzése érdekében a laza monetáris kondíciók az eurozónában továbbra is fennmaradnak. Az MNB több intézkedést is tett a finanszírozás javítása érdekében és az állampapírpiac stabil likviditási helyzetének megőrzéséért állampapír-vásárlási programot indított a másodlagos állampapírpiacra. Az MNB várhatóan hosszabb távon is fenntartja a laza monetáris kondíciókat. A magyar állampapírok relatív helyzete stabil, amit a magyar államadósság hitelbesorolása is mutat. A devizaadósság aránya továbbra is alacsony marad az összes adósságon belül. A növekvő piaci bizonytalanságra reagálva az államadósság-kezelés magasabb likvid tartalékokat tart, amivel előre nem látott külső sokkok esetén is töretlenül biztosítható a költségvetés és az adósság finanszírozása.

Az államadósság-kezelési stratégia célkitűzése, hogy 2021-ben is megőrizze az elmúlt években elért stabil finanszírozási helyzetet, amelynek keretében három fő cél érvényesül: elsősorban az államadósság GDP-hez viszonyított arányának további csökkentése, másodsorban a devizaadósság részarányának alacsony szinten, a 10-20% közötti sávban tartása, harmadsorban a lakosság részvételének növelése az államadósság finanszírozásában. A 2020. évi lassulás ellenére továbbra is cél középtávon, hogy a közvetlenül a lakosság kezében lévő állampapír állomány 2023-ra érje el a 11 000 milliárd forintot. További stratégiai célkitűzések a forintpiac továbbfejlesztése és a piaci likviditás erősítése.

A 2021. évi finanszírozási terv kidolgozása és a kamatkiadási és -bevételi előirányzatok tervezése ezen elvek figyelembevételével történt.

E stratégia keretében a hiány és a lejáró adósság finanszírozása döntően forintkibocsátásokkal történik, de szerepet kap a devizafinanszírozás is. A központi kormányzat hiányának és a lejáró forintadósságnak a finanszírozását nagyarányban piaci és lakossági állampapír-kibocsátások biztosítják a tervek szerint. Az elmúlt években végrehajtott sikeres futamidő hosszabbítási műveletek (például államkötvény-visszavásárlások és csereaukciók) révén 2021-ben is alacsony a lejáró forintkötvény mennyisége, azaz ebből a szempontból csökkentek az adósság újrafinanszírozásával kapcsolatos kockázatok. A lakossági állampapír-állomány jelentős hányadát a 2019-ben bevezetésre került sávós, fix kamatozású 5 éves futamidejű lakossági állampapír, a Magyar Állampapír Plusz képezi, továbbá tekintélyes arányt képvisel a 3 és 5 éves változó kamatozású Prémium Magyar Állampapír is. A megnövekedett lakossági állomány mellett a korábbi évekhez képest kisebb a rövidlejáratú lakossági állampapírok aránya. A közvetlenül a lakosságnak értékesített állampapírok növelik a belföldi befektetői bázist, és megbízható finanszírozást jelentenek az állam számára.

2021-ben összesen 2,0 milliárd euró nemzetközi devizakötvény; 0,6 milliárd euró belföldi devizakötvény; valamint 0,3 milliárd euró nemzetközi pénzügyi szervezetektől felvett hitel visszafizetése esedékes. A 2,9 milliárd euró összegű devizalejárat 0,4 milliárd euróval több a 2020. évi tervezett deviza lejáratoknál, amelynek finanszírozása kedvező belföldi kereslet esetén a belföldi állampapírpiacra valósulhat meg. Ezen kívül a hazai kisbefektetők körében sikeres, az eurózóna inflációjához kötött kamatozású, euróban denominált Prémium Euró Magyar Államkötvény értékesítése is hozzájárul a devizalejáratok refinanszírozásához. A forint- és devizapiaci helyzet függvényében piaci devizakötvény kibocsátására is sor kerülhet. 2021-ben is jelentős volumenű fejlesztési célú, kedvező kamatozású hitel felvétele várható a nemzetközi fejlesztési intézményektől, amely külföldi, hosszú futamidejű forint forrás bevonását jelenti majd a hazai fejlesztési, beruházási programok megvalósításához.

2. A központi költségvetés adósságának alakulása

2020. január 1-jétől a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény (Gst.) értelmében a költségvetés tervezésekor és végrehajtásakor figyelembe vett államadósság-mutató megegyezik az Európai Unió által meghatározott módszer szerinti ún. maastrichti adósságmutatóval. Ez alapján az Alaptörvény 36. és 37. cikkének figyelembevételével, a Gst. szerint számított államadósság-mutató 2021-ben várhatóan 69,3%-ra csökken a 2020. év végére várható 72,6%-ról. Ezen belül a központi költségvetés adóssága a GDP arányában 66,1%-ot érhet el a tervek szerint.

A központi költségvetés adósságán belül a devizaadósság részaránya a 2020. évben várható 19,4%-ról 2021-ben 17,6%-ra mérséklődik.

V. A STRUKTURÁLIS EGYENLEG ALAKULÁSA

A strukturális egyenleg a kormányzati szektornak a gazdaság ciklikus hatásaitól és az egyszeri tételektől megtisztított egyenlege. Az egyenleg ciklikus komponensének számítása 0,45 nagyságú együtthatóval történik. Az együttható azt jelenti, hogy az államháztartás egyenlege 0,45 százalékponttal változik, amennyiben a GDP (változatlan szerkezetben) 1%-kal eltér a potenciális kibocsátástól. 2021-ben a kibocsátási rés értéke (a tényleges és a potenciális GDP százalékos eltérése) a koronavírus-járvány hatására kialakult gazdasági válság miatt negatív lesz. A strukturális egyenleg mértékét 2021-ben egyszeri tétel nem befolyásolja. Mindezen tényezők figyelembevételével a 2021. évi eredményszemléletű költségvetési hiánynak 2,2% GDP-arányos strukturális hiány feleltethető meg.

A középtávú költségvetési cél (MTO) a strukturális egyenlegre meghatározott célérték, mely 2020-tól a GDP 1,0%-ának megfelelő strukturális hiányt jelent. A tervezett hiánypálya révén a strukturális egyenleg megfelelő ütemben, 2021-től a gazdaság magas ütemű növekedési pályájához visszatérve érdemben közeledik az MTO-hoz, és a hosszú távú fenntarthatóságot erősítő demográfiai és gazdaságélénkítő programok folytatásával középtávon teljesíti a célkitűzést.